ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

Lietas arhīva Nr. A42-01355-21/9
ECLI:LV:ADRJRIT:2021:1227.A420135521.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021.gada 27.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese L.Andersone,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz Ādažu novada domes pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts zemes dienestam veikt kadastra objektu – pirmās grupas ēku ar kadastra apzīmējumiem: /numurs A/, /numurs B/, /numurs C/, /numurs D/, /numurs E/, /numurs F/, /numurs G/, /numurs H/, /numurs I/, /numurs J/, /numurs K/, /numurs L/, /numurs M/, /numurs N/, /numurs O/, /numurs P/, /numurs R/, /numurs S/, /numurs T/, /numurs U/, /numurs V/, /numurs Z/, /numurs AA/ reģistrāciju Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā, pamatojoties uz izpildmērījumu plānu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja Carnikavas novada dome, kas lietā tika aizstāta ar tās tiesību pārņēmēju Ādažu novada domi, 2020.gada 18.augustā iesniedza Valsts zemes dienestā (turpmāk – dienests) iesniegumu par 23 ēku ar kadastra apzīmējumiem: /numurs A/, /numurs B/, /numurs C/, /numurs D/, /numurs E/, /numurs F/, /numurs G/, /numurs H/, /numurs I/, /numurs J/, /numurs K/, /numurs L/, /numurs M/, /numurs N/, /numurs O/, /numurs P/, /numurs R/, /numurs S/, /numurs T/, /numurs U/, /numurs V/, /numurs Z/, /numurs AA/ (turpmāk – būves), /Nosaukums/, Carnikavas novads, reģistrēšanu Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk – Kadastra informācijas sistēma), pamatojoties uz izpildmērījuma plānu.

Ar dienesta Rīgas reģionālās nodaļas 2020.gada 26.novembra lēmumu Nr.9-01-R/974 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atteikta kadastra objektu – pirmās grupas būvju - reģistrācija Kadastra informācijas sistēmā no izpildmērījumu plāna, kas Kadastra informācijas sistēmā pirmsreģistrētas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs AB/.

Pieteicēja apstrīdēja sākotnējo lēmumu dienesta ģenerāldirektoram.

Ar dienesta 2021.gada 25.janvāra lēmumu Nr.2-10/1 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atstāts negrozīts sākotnējais lēmums. Pārsūdzētajā lēmumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[1.1] Reģionālajai nodaļai saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 10. aprīļa noteikumu Nr. 263 "Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi" (turpmāk –noteikumi Nr.263) 7.punktu sākotnējais lēmums bija jāpieņem līdz 2020.gada 1.septembrim. Reģionālā nodaļa, pieņemot sākotnējo lēmumu 2020.gada 26.novembrī, nav ievērojusi noteikto termiņu, tādējādi ir pieļāvusi procesuālu pārkāpumu sākotnējā lēmuma pieņemšanā. Taču pat tad, ja reģionālā nodaļa būtu ievērojusi administratīvā akta izdošanas termiņu, sākotnējā lēmuma saturs nemainītos (tiesiskie un faktiskie apstākļi šajā laikā nav mainījušies). Nav konstatējams, ka termiņa kavējums radījis pieteicējai būtisku tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu un uz šādiem apstākļiem nenorāda arī pieteicēja. Turklāt, ja pieteicēja uzskatīja, ka jautājuma izskatīšana normatīvajos aktos noteiktajā termiņā pieteicējai ir būtiska un jebkurš kavējums var radīt tai kādas nelabvēlīgas sekas, pieteicējai bija tiesības vērsties pie dienesta ģenerāldirektora ar iesniegumu par administratīvā akta izdošanu.

[1.2] Lietā nav strīda par to, ka būves nav ierakstītas zemesgrāmatā, līdz ar to pieteicēja nav uzskatāma par būvju īpašnieku, kas atbilstu Civillikumā noteiktajam īpašnieka jēdzienam – tāds, kas ierakstīts zemesgrāmatā. Tas, ka Civillikuma 968.pantā ir ietverta prezumpcija par zemes un uz tās esošas ēkas vienotību, nav pamats uzskatīt, ka līdz ar to šī norma kadastra datu ierakstu vajadzībām ļauj identificēt īpašnieku atbilstoši Civillikumā noteiktajam īpašnieka jēdzienam, kā to prasa Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 7.panta pirmās daļas 1.punkts. Dienesta kompetencē nav atzīt īpašuma tiesības uz būvēm un līdz ar to arī, pamatojoties tikai uz Civillikuma 968.panta prezumpciju, reģistrēt Kadastra informācijas sistēmā uz zemes vienības esošās būves kā zemes īpašnieka īpašumu.

Turklāt pieteicējas arguments pēc būtības neattiecas uz izskatāmo jautājumu par to, kādi dokumenti pieteicējai ir jāiesniedz pirmās grupas būvju reģistrācijai Kadastra informācijas sistēmā atbilstoši noteikumu Nr.263 29.4.apakšpunktam. Proti, pieteicējas norādītā tiesību norma – noteikumu Nr.263 29.1.1.apakšpunkts - konkrētajā gadījumā nav piemērojama.

[1.3] Pieteicējai, iesniedzot iesniegumu būvju reģistrācijai Kadastra informācijas sistēmā un dienestam, izvērtējot, vai ir pamats būves reģistrēt Kadastra informācijas sistēmā, ir jāievēro noteikumu Nr.263 29.4.apakšpunktā noteiktais, kādi dokumenti jāiesniedz, lai Kadastra informācijas sistēmā reģistrētu ekspluatācijā pieņemtu pirmās grupas ēku. Pieteicējai nav tiesības izvēlēties, vai iesniegt šo dokumentu vai nē. Turklāt no minētās normas nepārprotami izriet, ka Kadastra informācijas sistēmā reģistrējamas vien ekspluatācijā pieņemtas pirmās grupas ēkas. Lūdzot reģistrēt šāda veida ēkas, atbilstoši noteikumu Nr.263 29.4.1.apakšpunktam iesniegumam jāpievieno paskaidrojuma raksts, kurā pašvaldības būvvalde vai cita institūcija, kas veic būvvaldes funkcijas, izdarījusi atzīmi par būvdarbu pabeigšanu.

Izskatāmajā gadījumā paskaidrojuma raksts nav iesniegts, līdz ar to reģionālā nodaļa pamatoti atteica reģistrēt kadastra objektu – pirmās grupas būves - Kadastra informācijas sistēmā. Savukārt tas, ka pieteicēja atsaucas uz tiesību normām, kas vispārīgi regulē īpašuma tiesību jautājumus (to pierādīšanu, noteikšanu), nekādā veidā nevar ietekmēt noteikumu Nr.263 29.4.1.apakšpunktā izvirzīto prasību. Jāņem vērā, ka šis dokuments ar minēto atzīmi uzskatāms vienlaicīgi par dokumentu, kas apliecina, ka pirmās grupas ēka ir pieņemta ekspluatācijā. Tātad tas vienlaicīgi kalpotu arī par dokumentu, kas apliecina pieteicējas tiesiskā valdījuma tiesības uz būvēm un būtu pamats, lai būves reģistrētu pieteicējas nekustamā īpašuma sastāvā.

[1.4] Ievērojot to, ka Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 60.^{2}panta pirmās daļas 3.punkta, otrās daļas, sestās daļas mērķis ir mazināt administratīvo slogu un vienkāršot iesniegumа izskatīšanas kārtību, dienests piekrīt pieteicējai, ka otra adresāta nenorādīšana iesniegumā nevar būt patstāvīgs pamats, lai atteiktu reģistrēt ēkas Kadastra informācijas sistēmā. Turklāt atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 60.^{2}panta pirmajai daļai likumdevējs noteicis, ka konkrētajā gadījumā iesniegums dienestam vienlaikus ir uzskatāms par nostiprinājuma lūgumu rajona (pilsētas) tiesā, un nav pamata uzskatīt citādi. Proti, pieteicējai nav tiesības izvēlēties ierosināt ēku reģistrāciju tikai Kadastra informācijas sistēmā, savukārt reģionālajai nodaļai nav pamats šādu iesniegumu nenosūtīt attiecīgajai rajona (pilsētas) tiesai (ja ir veiktas attiecīgās samaksas un nepastāv šķēršļi kadastra objekta reģistrācijai), neskatoties uz to, ka tas nav adresēts arī rajona (pilsētas) tiesai.

Tā kā prasība adresēt iesniegumu dienestam un rajona (pilsētas) tiesai ir paredzēta likumā, kas bija jāievēro pieteicējai, reģionālā nodaļa pamatoti sākotnējā lēmumā vērsa pieteicējas uzmanību, ka tai, izpildot normatīvo aktu prasības, iesniegums bija jāadresē arī rajona (pilsētas) tiesai. Turklāt, ja iesniegums nav noformēts atbilstoši iepriekš minētajā tiesiskajā regulējumā noteiktajam, pastāv iespēja, ka rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis var atteikt pieņemt izskatīšanai iesniegumu, kas nav adresēts arī rajona (pilsētas) tiesai. No pieteicējas kā no atvasinātās publiskās personas būtu saprātīgi sagaidīt, ka tā, vēršoties dienestā, noformēs dokumentus atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, ievēros tostarp arī Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 60.^{2}panta otrajā daļā noteikto.

[1.5] Dokumenti, kuri personai jāiesniedz, vēršoties dienestā ar lūgumu Kadastra informācijas sistēmā reģistrēt pirmās grupas ēkas, ir skaidri noteikti noteikumu Nr.263 29.4.apakšpunktā un normatīvie akti neparedz viedokļa noskaidrošanu attiecībā uz šo dokumentu nepieciešamību. Tāpat pieteicēja tika informēta, ka gadījumā, ja pieteicējas rīcībā nav akts vai cits dokuments par būves pieņemšanu ekspluatācijā, tad reģionālā nodaļa var veikt ēku kadastrālo uzmērīšanu (pieteicēja tiks reģistrēta kā ēku lietotāja), nevis reģistrāciju no izpildmērījuma plāna. Pieteicēja reģionālās nodaļas norādītos trūkumus nav novērsusi. Dienests neatzīst Administratīvā procesa likuma 62.pantā pirmās daļas pārkāpumu.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemtajā pieteikumā par pārsūdzēto lēmumu pieteicēja norādījusi turpmāk minētos argumentus.

[2.1] Konkrētajā nestandarta gadījumā jautājumu par ēku reģistrēšanu Kadastra informācijas sistēmā, pamatojoties uz izpildmērījuma plānu, jāskata plašāk kopsakarā ar citos normatīvajos aktos noteikto, t.i. likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta ceturtās daļas un Civillikuma 968.panta prezumpciju.

[2.2] Dienests šauri aprobežojies ar Ministru kabineta 2012.gada 10.aprīļa noteikumu Nr. 263 „Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi" interpretāciju, nav ņēmis vērā, ka ēkas zemesgrāmatās ierakstāmas, pamatojoties uz citiem dokumentiem, kurus pieteicēja ir iesniegusi.

Pastāvot likuma pamatam, nav jāmeklē papildus dokumenti, jo tādā gadījumā tās nav „uz likuma pamata" reģistrētas īpašuma tiesības, bet gan uz cita tiesiska pamata iegūtas īpašuma tiesības.

[2.3] Pieteicēja 2020.gada 18.augusta iesniegumā ir norādījusi, kā arī ar iesniegtajiem dokumentiem ir apliecinājusi tiesisko pamatu ēku reģistrēšanai Kadastra informācijas sistēmā, pamatojoties uz izpildmērījuma plānu, t.i. vērsusi uzmanību, ka konkrētajā gadījumā tiesības pastāv „uz likuma pamata". Līdz ar to citi apsvērumi nav aplūkojami/attiecināmi, lai pierādītu, ka likuma izpratnē par ēku īpašnieku atzīstama pieteicēja.

[2.4] Dienests nav nošķīris īpašuma tiesību nostiprināšanas kārtību „uz likuma pamata" no citiem iespējamiem īpašuma tiesību nostiprināšanas pamatojumiem, nepamatoti paplašinājis tiesību normas tvērumu. Likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.panta ceturtā daļa noteic nepieciešamo minimumu, lai atzītu īpašuma tiesības ēkām. Tiesību normā nav norādīts, ka papildus minētajam ir jāiesniedz citi apliecinoši dokumenti.

[2.5] Dienests nav ievērojis procesuālo termiņu sākotnējā lēmuma sagatavošanā. Proti, pieteicēja iesniegumu iesniedza 2020.gada 18.augustā, taču sākotnējais lēmums sagatavots un nosūtīts pieteicējai 2020.gada 26.novembrī, t.i. vairāk kā pēc trīs mēnešiem. Minētajam apstāklim izskatāmajā lietā ir juridiska nozīme, un tas pats par sevi kalpo par pamatu sākotnējā lēmuma atcelšanai, jo nav ievērots procesuālais termiņš. Turklāt no dienesta kā no publiskas personas būtu saprātīgi sagaidīt, ka dienests ievēro procesuālos termiņus arī attiecībās ar citām publiskām personām.

[2.6] Pasīva dienesta iesaiste lietas faktisko un tiesisko apstākļu noskaidrošanā, kā arī formāla pieeja lietas izskatīšanai, novedusi pie nepamatota lēmuma pieņemšanas pēc būtības. Dienests rīkojies pretēji likuma burtam un garam, kā arī pārkāpis labas pārvaldības principu, procesuālās ekonomijas principu.

[3] Administratīvajā rajona tiesā saņemtajos paskaidrojumos dienests norādīja, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto.

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.^{1} panta pirmo un ceturto daļu pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, izņemot, ja lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē lūdzis pieteicējs. Ņemot vērā, ka pieteicēja šādu lūgumu tiesai nav izteikusi un tiesa nav konstatējusi šķēršļus lietas izskatīšanai rakstveida procesā, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku lietā iesniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem, secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[6] No lietas materiāliem konstatējams un par to strīds nepastāv, ka Kadastra informācijas sistēmā reģistrēts nekustamais īpašums ar kadastra numuru /numurs AB/, /Nosaukums/, Carnikavas novadā (turpmāk – nekustamais īpašums), kā sastāvā reģistrēta zemes vienība ar kadastra apzīmējumu /numurs AB/. Īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ir nostiprinātas Rīgas rajona tiesas Carnikavas novada zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs AC/uz pašvaldības vārda. Uz minētās zemes vienības Kadastra informācijas sistēmā reģistrētas trīs atpūtas mājas, kam lietotājs reģistrēta pašvaldība un veikta 23 pirmās grupas būvju (dārza māju) pirmsreģistrācija.

Pieteicēja vērsās dienesta Reģionālajā nodaļā ar 2020.gada 18.augusta iesniegumu Nr.01-11.2/904, tai skaitā, lūdzot veikt 23 būvju datu aktualizāciju Kadastra informācijas sistēmā uz būvju izpildmērījumu pamata (*lietas 19.-20.lapa*).

Dienests atteica būvju reģistrāciju Kadastra informācijas sistēmā no izpildmērījumu plāna, jo citastarp nav iesniegts paskaidrojuma rakstu, kurā pašvaldības būvvalde vai cita institūcija, kas veic būvvaldes funkcijas, izdarījusi atzīmi par būvdarbu pabeigšanu.

Izskatāmajā gadījumā tiesai jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīgas faktiskās rīcības – pienākuma uzlikšanai dienestam veikt būvju reģistrāciju Kadastra informācijas sistēmā, pamatojoties uz izpildmērījumu plānu.

Līdz ar to tiesai ir jāizvērtē, vai, pieteicēja ir iesniegusi būvju īpašuma reģistrēšanai Kadastra informācijas sistēmā nepieciešamos dokumentus.

[7] Pieteicēja uzskata, apliecinājusi tiesisko pamatu būvju reģistrēšanai Kadastra informācijas sistēmā, pamatojoties uz izpildmērījuma plānu, pieteicēja atsaucas uz Civillikuma 968.pantu, norādot, ka būves nonāca pieteicējas kā zemes īpašnieka īpašumā uz likuma pamata vienlaikus ar īpašuma tiesību uz zemi ierakstīšanu zemesgrāmatā, jo uz zemes uzcelta ēka ir uzskatāma par tās daļu.

Tiesa norāda, ka Civillikuma 968.pants, kas noteic, ka uz zemes uzcelta un cieši ar to savienota ēka atzīstama par zemes daļu, atrodas Civillikuma apakšnodaļā, kas regulē īpašuma iegūšanu ar pieaugumu. Proti, ēkas uzcelšana ir viens no īpašuma iegūšanas ar pieaugumu veidiem. Minētās normas, kā arī turpmāko attiecīgajā apakšnodaļā ietverto normu jēga ir regulēt zemes īpašnieka un ēkas uzcēlēja (ja viņi nav viena un tā pati persona) savstarpējās tiesiskās attiecības. Taču normas funkcija tiesību sistēmā nav tāda, ka zemes īpašnieks uz tās pamata jebkurās tiesiskajās attiecībās automātiski būtu atzīstams par jebkuras uz viņam piederošās zemes uzceltas ēkas īpašnieku.

Atbilstoši likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" normām ēkas (būves) ierakstāmas zemesgrāmatā, izņemot likumā noteiktajos gadījumos. Ierakstot ēku zemesgrāmatā, norādāms, vai tā ietilpst vienā nekustamajā īpašumā ar zemi, vai arī ir patstāvīgs nekustamais īpašums. Vienīgi pirmajā gadījumā ēka ir zemes īpašuma daļa. Tādējādi īpašuma tiesības uz ēku, kas saskaņā ar likumu ierakstāma zemesgrāmatā, nav tādas lietu tiesības, kas pastāv zemes īpašniekam uz likuma pamata bez attiecīgās ēkas ierakstīšanas zemesgrāmatā. Īpašuma tiesības uz ēku nosakāmas atbilstoši tam, kā tās ierakstītas zemesgrāmatā. Līdz ar to pieteicējas norādītais „uz likuma pamata" (Civillikuma 1477.panta otrā daļa) nav attiecināms uz zemesgrāmatā ierakstāmas, bet neierakstītas ēkas īpašuma statusa noteikšanu.

[8] Kadastra likuma 7.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka šā likuma izpratnē par nekustamā īpašuma īpašnieku atzīstama persona, kura atbilst Civillikumā noteiktajam īpašnieka jēdzienam.

Tā kā minētajā normā ir norādīts, ka, nosakot nekustamā īpašuma īpašnieku, ir jāpiemēro Civillikums, tad dienestam atbilstoši Civillikuma 968.pantam (Uz zemes uzcelta un cieši ar to savienota ēka atzīstama par tās daļu) ir jāatzīst, ka ēkas ir zemes īpašnieka īpašums.

Kā jau tiesa konstatēja, lietā nav strīda par faktu, ka strīdus būves nav ierakstītas zemesgrāmatā. Līdz ar to dienests pamatoti atzina, ka nav konstatējams būvju īpašnieks, kas atbilstu Civillikumā noteiktajam īpašnieka jēdzienam – tāds, kas ierakstīts zemesgrāmatā.

[9] Senāts skaidrojis, ka tas, ka Civillikuma 968.pantā ir ietverta prezumpcija par zemes un uz tās esošas ēkas vienotību, nav pamats uzskatīt, ka līdz ar to šī norma kadastra datu ierakstu vajadzībām ļauj identificēt īpašnieku atbilstoši Civillikumā noteiktajam īpašnieka jēdzienam, kā to prasa Kadastra likuma 7.panta pirmās daļas 1.punkts. (*sk. Senāta 2020.gada 28.aprīļa spriedumu SKA-103/2020 Lietā Nr. A420354815, ECLI:LV:AT:2020:0428.A420354815.5.S*)

Tiesa konstatē, ka būves nav iekļautas neviena nekustamā īpašuma sastāvā, Kadastra informācijas sistēmā nav izveidots atsevišķs īpašums, kura sastāvā būtu reģistrētas būves.

Administratīvo tiesu praksē, piemērojot Civillikuma 968.pantu, ir atzīts, ka nav īpaši jāpamato tas, ka zeme un ēkas (būves) uz tās pamatā veido vienotu nedalāmu īpašumu. Zeme un ēkas (būves) uz tās ir pieļaujami kā patstāvīgi īpašuma tiesību objekti tad, ja to izņēmuma kārtā paredz speciālās tiesību normas (*Senāta 2012.gada 8.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-460/2012 (A42854209) 10.punkts*).

Tomēr tiesa norāda, ka minētajā lietā netiek risināts jautājums par būvju piederību, bet gan par būvēm kā patstāvīgu nekustamo īpašumu.

[10] Pieteicēja norāda, ka konkrētajā gadījumā piemērojama Civillikuma 968.pantā ietvertā prezumpcija, jo zemes un uz tās esošās ēkas nedalāmība ir noteikta ar likumu, tāpēc īpašuma tiesības uz ēkām ir pierādītas ar dokumentiem, kas apliecina īpašuma tiesības uz zemi.

Minētais arguments nav pamatots turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

Tiesību doktrīnā ir norādīts, ka saskaņā ar Civillikuma 968.pantu uz zemesgabala uzcelta un cieši ar to savienota ēka pieder zemesgabala īpašniekam uz likuma pamata (sk. Civillikuma 1477.panta otro daļu (Lietu tiesības, kas pastāv uz likuma pamata, ir spēkā arī bez ierakstīšanas zemesgrāmatās)), t.i., neatkarīgi no attiecīga ieraksta izdarīšanas zemesgrāmatā, kaut arī zemesgrāmatā parasti tiek norādītas uz zemesgabala esošās ēkas. Arī tad, ja, piemēram, pastāv kāds no likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.panta pirmajā daļā paredzētajiem priekšnoteikumiem, bet ēka nav reģistrēta zemesgrāmatā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā kā patstāvīgs īpašuma priekšmets, attiecībā pret trešajām personām ir spēkā Civillikuma 968.pantā ietvertā prezumpcija (*Grūtups A., Kalniņš E. Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. Īpašums. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 72.-73.lpp.*).

Tiesa norāda, ka šajā lietā netiek apšaubīta no Civillikuma 968.panta izrietošā prezumpcija attiecībā pret trešajām personām par ēku piederību zemes īpašniekam, kamēr nav iesniegti pierādījumi par ēkām kā patstāvīgiem īpašuma objektiem, un ka tā ir spēkā arī bez ierakstīšanas zemesgrāmatā. Ne dienesta, ne administratīvo tiesu kompetencē nav atzīt īpašuma tiesības uz ēkām un līdz ar to arī, pamatojoties tikai uz Civillikuma 968.panta prezumpciju, reģistrēt Kadastra informācijas sistēmā uz zemes vienības atrodošās būves kā zemes īpašnieka īpašumu. (*sk. Senāta 2020.gada 28.aprīļa spriedumu SKA-103/2020 Lietā Nr. A420354815, ECLI:LV:AT:2020:0428.A420354815.5.S*).

Privāttiesisku jautājumu par nekustamā īpašuma piederību izšķir vispārējās jurisdikcijas tiesa. Dienestam ir jāievēro Ministru kabineta noteikumu Nr.263 29.punktā noteiktais, kādi dokumenti jāiesniedz, lai Kadastra informācijas sistēmā reģistrētu būvi. Proti, iesniegumam ir jāpievieno viens no likumā „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" noteiktajiem dokumentiem, kas apliecina būves vai telpu grupas tiesisku iegūšanu (29.1.1.apakšpunkts). Likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 17.pantā ir norādīti dokumenti, pamatojoties uz kuriem ēkas (būves) ierakstāmas zemesgrāmatā.

No minētā regulējuma secināms, ka dienests Kadastra informācijas sistēmā var reģistrēt personu kā būvju īpašnieku, tikai pamatojoties uz dokumentiem, kas apliecina būves tiesisku iegūšanu (*sk. Senāta 2020.gada 28.aprīļa spriedumu SKA-103/2020 Lietā Nr. A420354815, ECLI:LV:AT:2020:0428.A420354815.5.S*).

Pieteicēja neapstrīd faktu, ka dienestā nav iesniegti dokumenti, kas apliecina būvju tiesisku iegūšanu īpašumā.

[11] Saskaņā ar Kadastra likuma 20.[1]panta otrā daļā noteikto kadastrālo uzmērīšanu var neveikt, ja pirmās grupas ēka atbilstoši būvniecības jomu regulējošos normatīvajos aktos noteiktajam iedalījumam reģistrēta uz iesniegtās deklarācijas pamata.

Savukārt atbilstoši noteikumu Nr.263 29.4.apakšpunktam, lai Kadastra informācijas sistēmā reģistrētu būvi (jaunbūvi) vai telpu grupu ir jāiesniedz iesniegumu (norādot tajā informāciju atbilstoši šo noteikumu 8. pielikumam) par ekspluatācijā pieņemtas pirmās grupas ēkas reģistrāciju Kadastra informācijas sistēmā, ja normatīvajos aktos būvniecības jomā nav noteikta prasība veikt būves kadastrālo uzmērīšanu. Iesniegumam pievieno šādus dokumentus (ja tie nav pieejami būvniecības informācijas sistēmā): 1) paskaidrojuma rakstu, kurā pašvaldības būvvalde vai cita institūcija, kas veic būvvaldes funkcijas, izdarījusi atzīmi par būvdarbu pabeigšanu; 2) ēkas izpildmērījuma plānu DGN vai DWG datņu formātā; 3) labiekārtojuma anketu.

Atbilstoši minētajai normai Kadastra informācijas sistēmā pirmās grupas ēkas reģistrācijas viens no priekšnoteikumiem ir paskaidrojuma raksts,

kurā pašvaldības būvvalde vai cita institūcija, kas veic būvvaldes funkcijas, izdarījusi atzīmi par būvdarbu pabeigšanu, proti, Kadastra informācijas sistēmā noteikumu Nr.263 29.punkta kārtībā reģistrējamas vien ekspluatācijā pieņemtas pirmās grupas ēkas.

Tādējādi būvju reģistrācija uz izpilduzmērījumu pamata konkrētajā gadījumā būtu iespējama tikai gadījumā, ja pieteicēja dienestā iesniegtu noteikumu Nr.263 29.4.1.apakšpunktā norādīto dokumentu – paskaidrojuma rakstu, kurā pašvaldības būvvalde vai cita institūcija, kas veic būvvaldes funkcijas, izdarījusi atzīmi par būvdarbu pabeigšanu. Paskaidrojuma raksts ar minēto atzīmi uzskatāms par dokumentu, kas apliecinātu, ka pirmās grupas ēka ir pieņemta ekspluatācijā un vienlaicīgi kalpotu arī par dokumentu, kas apliecina pieteicējas tiesiskā valdījuma tiesības uz būvēm un būtu pamats, lai tās reģistrētu pieteicējas nekustamā īpašuma sastāvā.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka dienests pamatoti secinājis, ka pieteicēja nav iesniegusi visus nepieciešamos dokumentus būvju reģistrācijai, tādējādi lēmums ir pamatots un tiesību normām atbilstošs. Izskatāmajā lietā nepastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīgas faktiskās rīcības – pienākuma uzlikšanu dienestam veikt kadastra objektu – būvju reģistrāciju Kadastra informācijas sistēmā, pamatojoties uz izpildmērījumu plānu.

[12] Pieteicēja norāda, ka dienesta Reģionālā nodaļa, pieņemot sākotnējo lēmumu nav ievērojusi noteikumu Nr.263 7.punktā noteikto termiņu, tādējādi ir pieļāvusi procesuālu pārkāpumu lēmuma pieņemšanā.

Dienests pārsūdzētajā lēmumā atzīsts, ka ir pieļāvis procesuālu pārkāpumu sākotnējā lēmuma pieņemšanā. Tomēr norāda, ka pat tad, ja Reģionālā nodaļa būtu ievērojusi administratīvā akta (lēmuma) izdošanas termiņu, lēmuma saturs nemainītos (tiesiskie un faktiskie apstākļi šajā laikā nav mainījušies). Tāpat dienests nekonstatēja, ka termiņa kavējums radījis pieteicējai būtisku tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu un uz šādiem apstākļiem nenorāda arī pieteicēja.

Tiesa pievienojās dienesta viedoklim un norāda, ka judikatūrā atzīts, ka apstāklis, ka iestāde ir kavējusies ar lēmuma pieņemšanu, var tikt vērtēts vienīgi no aspekta, vai tādējādi pieteicējam ir pieņemts nelabvēlīgāks lēmums, kā tas varētu būt, pieņemot to noteiktajā termiņā (*Senāta 2010.gada 14.oktobra spriedums lietā Nr.SKA-403/2010 10. punkts*). Konkrētajā gadījumā tiesa nekonstatē šādus apstākļus, līdz ar to termiņa kavējums nav atzīstams par būtisku procesuālu pārkāpumu, un tas nav ietekmējis pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu.

[13] Vienlaicīgi tiesa norāda, ka Senāts, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, vairākkārt norādījis, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (sk. *Senāta 2005.gada 22.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-378/2005 12.punkts*).

Tādējādi tiesa šajā spriedumā neatrunā visus pieteicējas norādītos argumentus, kā vien tos, kam ir būtiska nozīme izskatāmajā lietā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt Ādažu novada domes pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts zemes dienestam veikt kadastra objektu – pirmās grupas ēku ar kadastra apzīmējumiem: /numurs A/, /numurs B/, /numurs C/, /numurs D/, /numurs E/, /numurs F/, /numurs G/, /numurs H/, /numurs I/, /numurs J/, /numurs K/, /numurs L/, /numurs M/, /numurs N/, /numurs O/, /numurs P/, /numurs R/, /numurs S/, /numurs T/, /numurs U/, /numurs V/, /numurs Z/, /numurs AA/ reģistrāciju Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā, pamatojoties uz izpildmērījumu plānu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Andersone